

En vidtberejst Nordmand.

Thomas Fasting's Oplevelser i Levanten 1756—61.

Thomas Fasting, om hvem her er Talen, var Søn af Præsten Thomas Fasting i Tuse og Alida Maria von Krogh (gift 2. Gang med Generalmajor Chr. Wilh. Segeleke), fødtes 1726 og tog 1747 Borgerskab som Skipper i Bergen. Efter sine eventyrlige Farter bosatte han sig paa Gaarden Landvig, som han fik ved sit Giftermaal med den rige Margrethe Krog. Kiøbmand J. C. Finckenhagen, der 1798 tog ind i Kjøng Gæstgivergaard, som Fasting den Gang indehavde, omtaler hans »Fornemhed« og store Velstand. Fasting døde 1812 paa Landvig (se Persh. Tidsskr. VI 120; 3. R. I 136). De her meddelte Skrivelser findes i Finanskoll. Journalsager 1774, 519.

Opvandt ved Søen, havde ieg giordt adskillige Reiser paa de levantiske Farvande, da ieg Aar 1759 den 26. April blev bæret med en Skrivelse fra da værende danske Minister Hs. Excellence Herr Geheime Raad von Gähler i Constantinopel, som ønskede, at ieg ville vedblive min Fart, for at bekiendtgjøre det danske Flag i de Egne, i hvilke det hidindtil havde været ubekjendt. Jeg efterkom Ministerens Forlangende, vedblev denne Seilads i 5½ Aar og var tillige den første danske Undersaat, som gjorde Caravan Reiser med Tyrker og Mohrer. De Iagttagelser ieg paa denne min Reise haver giordt, i Besynderlighed over Seiladsen og Havnene, tager ieg mig herved den allerunderdanigste Friehed at nedlægge i et kort Udtog af min holdte Journal.

De Farligheder, der vare forbundne med disse Reiser, det Onde jeg ellers haver udstaaet, de kummerfulde Dage og Nætter jeg haver havt, vil ieg ei opregne, de vare mange og fleere end jeg kunde have udstaaet, dersom Nidkierhed for min Nations Ære ei havde sadt Mod i mig og dette tillige blev understøttet af Ministerens iidelige Opmuntringer.

Haabende at dette mit Foretagende er udfaldet til mine Landsmænds Beste, da min Styrmand Johan von der Lippe, som ieg gav Afsked i Smirna 1759, blev allernaadigst efter Sigende bæret med en second Lieutenants Plads i Deres Majestæts Søe Etat, alleene paa Grund af at han havde faret med mig paa disse Reiser.

Derefter nedsatte jeg mig Aar 1762 paa Gaarden Landvig, beliggende ved Arendahl i Nedenes Lehn, byggede der fire temmelig store Skibe og Eet mindre foruden nogle med andre Reedere; efter

erholdte Tilladelse af det Høylovlige Kammer anlagde ieg en Lade og Losse Plads, hvorved ieg tabte anseeligt da samme siden blev ophævet, indrettede et anseeligt Muur- og Teigl Brænderie, tillige med en Tiære Ovn: Alt dette haver jeg med store Bekostninger iværksadt i den haabefulde Tanke at soutinere mig selv i det ieg tillige tiente publicum.

Men Allernaadigste Konge! mine Midler ere herved forsvundne nu, til denne Tid haver omliggende fattige Gaards-Brugere og Huus-Mænd ved mig faaed Livets Ophold, nu maae jeg befrygte den Mangel for mig og mine Underhavende, som ieg ellers ved at bedrive mine Verker kunde unddrage saa mange fra, og Aarsagerne til denne min nærværende Mangel ere, fornemmelig stor Tab ieg haver havt ved slet Seilads, Trælastens ringe Priis paa fremmede Stæder, den dyre Tid vi saa længe haver havt i Norge, og endelig den store Umuelighed at faae Penge til Laans der i Landet, hvad Sikkerhed man end kan og vil sætte.

Allernaadigste Konge! ieg haver allerunderdanigst her med fremlagt mine Foretagender til Vands og Lands; mine Bestræbelser ere udfaldne langt meere til publici Nytte end min egen, thi nu staaer jeg Fare for at blive ruineret, dersom ieg ei tør haabe at finde Hielp og Understøttelse hos Deres Kongelige Majestæt! Til den Ende haver ieg i vedkommende Sorenskrivers Overværelse ved kyndige Mænd ladet taxere mine faste Eyendomme, hvilke ere vurderede for 12 753 Rdr. Bedende allerunderdanigst at ieg paa dette Pant mod første Prioritets Ret maae blive forstrakt med 8 000 Rdr. af Deres Majestæts Kasse, hvormed jeg seer mig i Stand til at kunne fortsætte mit begyndte Foretagende og anlagde Nærings Veie, til Underhold for mig og mange fattige Bønder og andre, som ved mig kunde faae Livets Ophold, da jeg ellers, og ifald det skulle behæge Deres Majestæt at afslaae denne min allerunderdanigste Begiæring, selv kommer med min talriige Familie, hvoriblandt 6 uopdragne Børn, i den yderste Fattigdom, og mange Arbeidere, som ved mig kunde leve, vil staae Fare for at døe af Sult. Da min Gaard forhen haver været en af de ældgamle Herre-Gaarde, saa kan det dertil hørende Jordbrug anseelig forøges og forbedres, følgelig og Pantet blive aarlig meere værd, alleneste at denne min allerunderdanigste Begiæring maatte Allernaadigst blive bønhørt.

Til Stadfæstelse paa hvad jeg haver anført om min Eyendoms Beskaffenhed med videre, følger hermed Sorenskriverens og Fogdens Attester.

allerunderdanigst
af
Thomas Fasting.

Kort Udtog

over de af mig undertegnede skeete Reyser paa det Midlandske Hav og tilgrændsende Farvande.

Aar 1756 in Martio gik ieg til Seil med Skibet Helena fra Stavanger i Norge, der var destineret til Havre de Grace, hvorfra ieg blev fragted til Lisabon og Genua, Minorcha, Majorca, Livorno, Villa Franca, Palermo, Trapani, Messina, Georjenta, Calgaria med fleere. Siden beseilede adskillige Stæder paa den Barbariske Kyst, saasom Algier, Port et Store Bonne, Arseni, Cap Dennis med fleere. Dereffter til Tunis, hvilke Reiser varede til

1758 in October og paa samme prøvede adskillige Viderværdigheder, nu af Corsarer, nu af Processer, Opbringelser etc., som blev for vidtløftigt her at anføre, men i dets Stæd aleene vil berøre følgende. At ieg paa en Reyse fra Cagliari i Sardinien til Algier ranconerede 2de Tyrker, som vare fangede under Printzens af Marochos Flag, og ieg bragte med mig til Algier i Haab af at faae deres Løsning godtgiort, der og skeete, da der kom Bud til mig fra Deyen ved hans Capitaine af Port saasart ieg var kommen i Havnen, at ville medbringe disse 2de Tyrker, ligesom Deyen fornøiede sig over og takkede mig for deres Løsning med Tilleg, da han betalte mig samme: at ingen Francher havde bevist Tyrker saa meget godt. Efter meegen udstanden Fare arriverede ieg in November fra Algier til Smirna, hvorfra ieg in Decembri paatoeg mig en Reise med Tyrker og Græker til Ste Jean d'Acree i Syrien, paa samme ieg ankrede ved adskillige Øer i Archipelago, saasom Scio, Stanchio, Rodus og til sidst ved Cyprus og paa sine Stæder blev af Indvaanerne holdt for en Maltheser, der er deres store Fiende.

1759 in Januario kom ieg til Ankers paa Caipra [Karthia] Reed under Monte Carmel, hvor fra ieg effter at havde satt mine Passagerer af og udlossed Ladningen, fortsatte Reisen til Smirna med Hvede for Tyrkisk Reigning, som var min første Caravan-Reise, der faldt saa meget besværligere, som den skeete paa haardeste Vinter, da de saa kaldede Tramontana Vinde stærkt rase i Archipelago og ieg desuden var nødsaget uden Erfarenhed at søge adskillige Havne, saasom ieg blev bedraget af en fransk Lods fra Smirna. Med disse Caravan-Reiser continuerede ieg i heele Archipelago til

1760, da ieg beseilede Cypem og Stæderne Alexandrette Lattachie, Barut, alle i Syrien, Jaffa med Pillegrime samt adskillige Stæder paa den Barbariske Kyst under Tripolii. Paa disse Reiser, som alle udfaldt til mine Befragteres Fordeel, der vare Tyrker, Mohrer, Grækere og Armenier, gjorde ieg det Danske Flag |: thi ieg antraf ikke et eeneste Dansk Skib i de 2de Aar ieg gjorde

disse Tourer i de Levantiske Vande :| saa bekjendt, at Nationens Skibe siden nød Fragter frem for andres, ja befandt mig den heele Tid med mit Mandskab frisk og vel, endskiønt nogle Tyrker døde om Bord af Pest. Med Særøverne fra Dulugno og Morea havde vi ofte smaae Skiermyseler, som stedse gik vel af. Samme Aar in Novembri foretoeg ieg en Reise fra Cypern til Livorno for Armeniske Kiøbmænds Reigning paa en Tid, da Landet var anstukket af Pest, ja de $\frac{3}{4}$ Deele af Indvaanerne bortdøde, som baade ieg og mine dog lykkelig blev befried for, men dog foraar-sagede, at ieg maatte udholde en lang Qvarantaine i Livorno af Frygt for, at min Bomulds Ladning var inficeret, indtil samme maatte udlosses i Lazaretter uden for Byen. Der effter gjorde ieg 2de Reiser til Alexandria i Ægypten, hvor Monsr. Varion¹⁾, Intendant de Commerce fra Kiøbenhavn, ved min Ankomst var liggende med et Skib under Dansk Flag, men Mandskabet Franske og Italiener, der anledigede mig effter hans Begiering til Skibets Sikkerhed for Corsarer at overlade ham min Styrmand, en Dansk, paa det han kunde betiene sig af ham under Navn af en Skibs Capitaine; hvor over ieg siden maatte fortsætte Reisen uden Styrmand, der varede til

1761 in Augusto, da mit Skib, 30 Aar gammelt og bygt i Nye Engeland, blev for Ældes Skyld casseret og ophugged til Brænde.

Der effter ieg forhyrede mine Folk med andre Skibe til Holland og Hamborg, paatagende mig selv Reisen til Lands igiennem Italien til Venetien, til Tyrol, Inspruck, Augsborg, Francfurt am Mayn, Cöln og Amsterdam, hvorfra ieg kom hiem igien til Norge den 30. Septembr. samme Aar.

Thomas Fasting.

¹⁾ Honoré Antoine Morsoni de Verrayon, f. 1724 i Draguignan † 15. Aug. 1811 i Kbhvn., Legationsraad, Handelsintendant i Levanten 1760. (Efterl. Reventlowske Papirer VI 589, VII 493).
